

REFERAT

DEPARTEMENTET

MST/IK

J.nr. D 741-0002

Ref. MAS/MGV

Den 6. januar 2005

Orientering fra den 16. Partskonference i Montreal Protokollen

Baggrund:

Den 22.–26. november 2004 afholdtes i Prag, Tjekkiet, den 16. partskonference under Montreal Protokollen. Montreal Protokollen trådte i kraft i 1987 og handler om regulering af stoffer, der nedbryder ozonlaget. Protokollen omfatter i dag 188 lande og regnes for en af de mest vellykkede internationale miljøaftaler. Ved denne partskonference deltog kun få ministre, primært fra udviklingslandene samt Holland og værtslandet.

EU-kommissionen er part til Montreal Protokollen, og EU spillede på mødet en meget aktiv rolle. Miljøministerrådet havde givet kommissionen mandat til at forhandle inden for de rammer, der er fastsat i forordning nr. 2037/2000 om stoffer, der nedbryder ozonlaget.

Beslutninger fra Partskonferencen:

Til udvalgets orientering skal følgende refereres om beslutninger vedrørende hovedpunkterne ved den 16. partskonference:

- 1) Hurtigere procedurer for optagelse af nye stoffer under protokollen,
- 2) Håndtering og destruktion af ozonlagnedbrydende stoffer i industrianlæg,
- 3) Forbrug af ozonlagnedbrydende stoffer som proces-hjælpestof,
- 4) Udfasning af anvendelser af ozonlagnedbrydende stoffer (CFC) i astmasprays,
- 5) Emner relateret til methylbromid
 - a) Procedurer for methylbromid ekspert komiteen (MBTOC), herunder mulighed for flerårige ansøgninger om anvendelsen af methylbromid,
 - b) Vedtagelse af kvoter til 'critical uses' af methylbromid,
 - c) Fremrykning af udfasning af methylbromid i ulandene,
- 6) Emner relateret til den Multilaterale Fond (MLF),
 - a) Fremlæggelse af rapport om den MLFs virkemåde,
 - b) Kommissorium for rapport om behov for genopfyldelsen af MLF for perioden 2006–2008,
- 7) Produktion af ozonlagnedbrydende stoffer for at tilfredsstille behovet i udviklingslandene (basic domestic needs),
- 8) Budget for Montreal Protokollen.

Ad 1) Hurtigere procedurer for optagelse af nye stoffer under protokollen

Under de gældende procedurer for optagelse af nye stoffer går der typisk 17 år fra et stof er erkendt som værende ozonlagsnedbrydende og til det er reguleret af 90% af Parterne til protokollen. Denne proces kan gøres væsentlig hurtigere ved at indføre regler, der betyder at et ozonlagsnedbrydende stof automatisk bliver reguleret med mindre Parterne udtrykkeligt ønsker at stå udenfor denne del af Protokollen. Der blev som forventet ikke gennemført ændringer af protokollen på dette møde, men formandskabet afholdt en god workshop med konstruktiv deltagelse fra mange lande. Punktet er forsat på dagsordenen til næste år.

Ad 2) Håndtering og destruktion af ozonlagsnedbrydende stoffer i industrianlæg.

Anvendelsen af Carbontetraclorid (CTC) er tilladt som råstof og som hjælpestof i en række specifikke industrielle processer. Ifølge den seneste rapport fra en teknisk ekspertkomite har det vist sig at udslippet af CTC til atmosfæren fra disse anvendelser sandsynligvis er større end tidligere anslået. Et forslag om nøjere undersøgelse af ozonlagsnedbrydende stoffer i industrianlæg fremsat af EU og USA blev vedtaget uden diskussion.

Ad 3) Forbrug af ozonlagsnedbrydende stoffer som proces-hjælpestof.

Det er tilladt at bruge ozonlagsnedbrydende stoffer som proces-hjælpestof i en række specifikke processer. Ansøgninger fra en række lande om at få flere processer optaget på listen over tilladte processer blev forud for partskonferencen gennemgået af en ekspertgruppe, som har vurderet at disse processer opfylder betingelserne, men at der i de fleste tilfælde findes alternative processer som ikke medfører brug af ozonlagsnedbrydende stoffer. Der var på partskonferencen uenighed om hvorvidt betingelserne for at blive optaget på listen rent faktisk var opfyldt. Det lykkedes på trods af et meget kraftigt pres fra USA at få udsat en eventuel beslutning om dette punkt indtil der foreligger en grundig dokumentation.

Ad 4) Udfasning af anvendelser af ozonlagsnedbrydende stoffer (CFC) i astmasprays.

Lægemiddelområdet anvender stadig CFC som drivmiddel til blandt andet astmasprays. For at hindre en stigning i forbruget af CFC hertil, og for at fremme udfasning af CFC i forbindelse med medicinaktivstoffet salbutamol i 2006 og alle CFC-holdige astmasprays hurtigst muligt, fremlagde EU på det forberedende møde i juli 2004 forslag om dokumentation af nødvendigheden af CFC til denne medicinske anvendelse. Da der eksisterer anvendelige alternativer vil EU forslaget betyde et forbud mod sprays med CFC med salbutamol som aktivstof i de fleste udviklede lande. Der blev opnået enighed om en beslutning, der som EU havde ønsket indebærer at USA's tildeling for 2006 skal revurderes i 2005.

Ad 5a) Procedurer for methylbromid ekspert komiteen (MBTOC), herunder mulighed for flerårige ansøgninger om anvendelsen af methylbromid.

Stoffet methylbromid anvendes især som pesticid og til desinfektion. Anvendelsen af methylbromid bliver generelt forbudt i I-landene fra 1. januar 2005. Der er dog en række undtagelser blandt andet i forbindelse med karantæne og særlige såkaldte "kritiske anvendelser" hvor der ikke findes alternativer. EU var ikke fuldt afklaret omkring flerårige ansøgninger. Nogle lande var villige til at acceptere flerårige ansøgninger på visse betingelser, mens Kommissionen og andre lande herunder Danmark forudsiger at flerårige ansøgninger vil medføre et større forbrug af methylbromid, da fokus så i nogen grad fjernes fra ny viden om anvendelige alternativer og kravet om et stadigt faldende forbrug. Der blev vedtaget et forslag for "Terms of Reference" for ekspertgruppens arbejdsform, og et forslag om vurderingen af ansøgninger (spørgsmålet om flerårige ansøgninger blev udskudt). Det vurderes umiddelbart, at EU synspunkter i høj grad er slået igennem.

Ad 5b) Vedtagelse af kvoter til kritiske anvendelser "critical uses" af methylbromid. Tildelingen af kvoter til brug i 2005 til disse særlige vigtige 'kritiske' anvendelser har været i fokus på de sidste 2 partskonferencer. En del lande blandt andet USA og nogle EU lande havde ansøgt om overraskende store mængder – over 30% af forbruget i 1991. På et ekstraordinært partskonference i Montreal i marts 2004 blev der opnået enighed om kvoterne for 2005 og de overordnede principper for tildelingen af disse blev vedtaget. Punktet var også et stort diskussionsemne ved denne partskonference. De fastlagte kvoter for 2005 blev vedtaget, og det lykkedes fortsat EU at holde fast i at forbruget ikke må overstige de 30% af forbruget i 1991 som var det sidste udfasningstrin. Af hensyn til en beslutning om kvoterne for 2006 blev det besluttet at afholde endnu en ekstraordinær partskonference i forbindelse med et open-ended working groupe (OEWG) til sommer 2005.

Ad 5c) Fremrykning af udfasning af methylbromid i ulandene.

EU har fremsat forslag om fremrykket udfasning af methylbromid i ulande, der indebærer en 60% reduktion i 2007, 75% i 2009 og 95% i 2012. Der er allerede vedtaget en 20% reduktion i 2005 og udfasning i 2015. Disse frister bliver stående. Forslaget er blevet fremsat tidligere og er diskuteret med en række ulande, som generelt mener at fristerne er for skrappe og at der skal sikres en sammenhæng med den multilaterale fonds støttemuligheder. Forslaget blev dog ikke vedtaget.

Ad 6a) Fremlæggelse af rapport om den multilaterale fonds virkemåde.

For at støtte udviklingslandene i deres bestræbelser på at udfase brugen af ozonlagned-brydende stoffer er der etableret en multinational fond, som kan yde finansiel støtte til konkrete projekter, som fremmer udfasningen af ozonlagnedbrydende stoffer. På den 14.

partskonference i Rom i 2002 blev det besluttet at iværksætte en evaluering af fondens virke. Vurderingen af fondens virke er overvejende positiv. Rapporten blev taget til efterretning og fondens eksekutivkomite blev opfordret til at overveje, hvorledes rapportens anbefalinger kunne implementeres.

Ad 6b) Kommissorium for rapport om behov for genopfyldelsen af den multilaterale fond for perioden 2006–2008.

På partskonferencen i 2005 skal tages beslutning om genopfyldelsen af fonden, herunder kommissoriet for den ekspert gruppe, der skal vurdere udviklingslandenes behov for støtte fra fonden, og dermed også bidragsstørrelsen fra I-landene. EU, uden Frankrig og Grækenland, har fremlagt et beslutningsforslag, som er parallelt til de tidligere vedtagne kommissorier. ”Terms of Reference” for rapporten om fondens genopfyldelse til næste år blev vedtaget med udgangspunkt i EUs forslag. Ulandene fik indføjet en passus om at de lande, der ikke har betalt deres bidrag opfordres til at få det gjort. Frankrig fremlagde sideløbende et forslag om at overveje, hvorledes støtten til ulandene kunne organiseres længere ud i fremtiden (2010). Forslaget blev ikke vedtaget på dette møde, men emnet vil blive taget op igen.

Ad 7) Produktion af ozonlagnedbrydende stoffer for at tilfredsstille behovet i udviklingslande (basic domestic needs).

Det er undtagelsesvis tilladt for I-lande at producere forskellige ozonlagnedbrydende stoffer for at kunne tilfredsstille behovet i udviklingslandene, hvor anvendelse af disse stoffer stadig er tilladt (en del af denne produktion sker i en række EU lande). En ekspertkomite har undersøgt behovet for denne særlige produktion og fremlagde sin rapport på mødet. Der blev som forventet ikke taget nogen beslutning om dette, men emnet er igen på dagsordenen til OEWG i sommeren 2005.

Ad 8) Budget for Montreal Protokollen.

Der blev fremlagt et forslag til budget for Montreal Protokollen. Forslaget er en smule mindre for 2005 og 2006 end i 2004. Alligevel vil landenes bidrag stige dramatisk. Årsagen er at nogle lande (især USA) i flere år ikke har betalt og at en stor opsparing, som man indtil nu har kunne tage af er opbrugt. og. For Danmark betyder det at bidraget vil stige med omkring 5.000 US\$. På grund af den lave dollar kurs vil beløbet på ca. 165.000 Dkr. til både Montreal Protokollen og den tilhørende Wien Konvention imidlertid ikke stige.